

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

נסיונות

עיון בפרשת השבוע על פי חמור"ל

העולם... זה שמדמה לשתי פרות שנותן העול על הפרה שכוחה יפה, וכך כאשר הקב"ה רוצה להביא עול גזירתו בשביל חטא שהוא בעולם מביא הקב"ה על הטובים שהם יכולין לעמוד בגזירתו יתברך ובעולו..

אמנם לפי דעת חז"ל כל האבות נתנסו וכדאיתא בפרק חלק (סנהדרין ק"ז, א') רק באברהם פירש הכתוב, ודבר זה ענין מופלג, כי האבות במה שהם אבות אינם אנשים כמו שאר אנשים טבעיים רק הם אנשים אלהיים, ולפיכך נתנסו כי כל לשון נסיון מלשון נס שכשם שהנס הוא בלתי טבעי כך הנסיון הוא בלתי טבעי, כי אם אין המנוסה נוהג שלא בטבע אינו יכול לעמוד בנסיון, כי אין הטבע נותן שישחוט האדם בנו וכן כל שאר נסיונות, ולפיכך א"א שלא יהיו האבות מנוסים שאינם אנשים טבעיים כמו שאר אנשים ואם היו נוהגים בדרך הטבע לא היו ראויים לאותה מדריגה עליונה. אבל אברהם שהוא התחלה לאבות והוא עוד יותר מיוחד מכל האבות, שהיה אברהם על הטבע דהיינו שהיה אברהם מתעלה על עולם הטבעי, וכמו שרמז הכתוב במה שהיה רוכב אברהם על החמור...

3. עולת ראיה א', עמ' ק"א-ק"ב

'לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי'—מהותו של האדם היא יראת שמים, יראת שמים המלאה, החדורה בכל מהותו הפנימית ושהיא בעלת השפעה חיה חזקה, עד כדי להבליט את תכונתה על כל מפעלי חייו. "את האלהים ירא, ואת מצותיו שמור, כי זה כל האדם." והאדם מוכרח שלא להיות בשום פעם, בשום רגע מרגעי חייו, משולל מצורתו העצמית... אם יראת השמים שכסתר תהיה בתכונה כזאת, שלא תשפיע על יראת השמים הגלויה, שלא תשלח את סרעפיה וסעיפיה וענפיה הברוכים על כל הכבר המעשי שבחיים, אז הוא אות שהיא הלשה לגמרי מצד עצמה, ושאינה יונקת את לשדה ממקור הקודש האלהי, אלא ממחשבות אדם וציוריו הדמיוניים. ולהיפך כל יראת שמים גלויה, שאינה פועלת בכל במוי שלה, בכל מפעל ובכל תנועה שלה, את הרשם העמוק והחדור בתוך הנשמה פנימה... אינה כלל יראת ד' טהורה שהיא עומדת לעד.

אברהם בעשרה נסיונות יוצא צדקתו לפעל לגמרי היה אברהם אור המציאות. ולפיכך נתנסה אברהם בעשרה נסיונות דוקא, כי מאחר שהיה לו לאברהם חבור אל הדורות שהיו כלם חושך ולא אור, רצה הש"י להבדיל ביניהם שיהיה יוצא אור המציאות של אברהם לפועל לכך נתנסה: זוכן אמרו במדרש (ב"ר פנ"ה) והאלהים נסה את אברהם זה שאמר הכתוב נתת ליראיך נס להתנוסס... לגדלם כנס של ספינה...

י' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו— היוצר הזה אינו מקיש על קנקנים מרועעים שאינו מספיק להקיש עד שהוא שוברן רק הוא בודק קנקנים יפים שאפי' מקיש עליהם כמה פעמים אינו שוברם הפשטני הזה כל זמן שמקיש עליהם פשתנו נעשה יפה כך אין הקב"ה מנסה אלא הצדיקים משל לבעל הבית שיש לו שתי פרות אחת כחה רע ואחת כחה יפה על מי נותן את העול לא על אותו שכחה יפה כך הקב"ה אין מנסה אלא הצדיקים ע"כ במדרש. כי הנסיון הוא על ג' פנים, האחד מצד מדת הדין שיהיה צדקתו בפועל לגמרי ולא יהיה בכח ומצד זה ראוי שיהיה הקב"ה מנסה את הצדיק דוקא להוציא צדקתו אל הפועל, שאין הרשע עומד בזה ואם יש בו צדקות מעט אי אפשר שיוציא צדקתו יותר אל הפועל, ולכך מדמה אותו ליוצר שמקיש על הקנקנים שאותו שיוודע בהם שאינם עומדים כאשר מקיש עליהם אינו מקיש עליהם כלל, אבל אותם שאפשר שיהיו עומדים ולא ישברו הוא מקיש עליהם, וכך אין הקב"ה מנסה להוציא צדקתו אל הפועל רק הצדיקים כדי שיהיה צדיקים במדת הדין. ויש עוד נסיון שהקב"ה מנסה את הצדיק שמביא עליו יסורין של אהבה למרק אותו על ידי יסורין לזכך נפשו... לכך מביא ראיה מן הפשטני והם נקראים יסורין של אהבה, וגם זה לא שייך רק בצדיק שהש"י הפץ לזכך את נפשו כמו שיתבאר בענין יסורין של זה שאינו כותש רק הפשתן שהוא יפה ומפני שהוא מכה עליו נעשה לבן וצח, ומביא עוד משל למי שיש לו שתי פרות, כי לפעמים באין יסורין ונסיון על הצדיק כאשר הש"י רוצה להביא גזירות רעות על העולם הוא מביא על הצדיק שהוא סובל הגזירה בשביל כל

1. אבות ה', ג' ורש"י

עֲשֶׂרָה נְסִיוֹנוֹת נִתְּנָסָה אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְעַמְד בְּכֻלָּם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה הִכְתּוּ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם: אלו עשרה נסיונות. תחלה בקש נמרוד להרגו ונחצה בקרקע י"ג שנה, שוב השליכו לכבשן האש צאור כשדים, והגלוה ממולדתו, והביאו הקב"ה רעב צימיו, ונלקחה שרה בית פרעה, וצאו המלכים והגלו את לוט בן אחיו, והראה לו צין הצתרים שעבוד מלכויות שימשלו בצניו, וטוה למול את עלמו ואת בנו, ואמר לו לנגש את ישמעאל עם אמו, וטוה לשחוט את בנו יצחק. ומלנו בהגדה שלכך נתנסה אברהם אבינו צ' נסיונות, כנגד י' מאמרות שבהם נצרכו העולם, וללמדך שהכל בזכותו עומד.

2. דרך חיים ה', ג'

יש לשאול למה נתנסה אברהם יותר מיצחק ויעקב, ואף שמצאנו כי גם יצחק ויעקב נתנסו כדאיתא בפרק חלק (סנהדרין ק"ז, ב') מ"מ לא מצינו בפ"י רק אצל אברהם, ועוד קשה מה ענין הנסיון כי הוא יתברך יודע הכל למה צריך לנסות את הצדיק. יש לך לדעת כי הנסיון שהקב"ה מנסה את הצדיק כדי שיהיה נמצא צדקתו בפועל נגלה ולא שיהיה צדיק נסתר, ולא היה ראוי אברהם לכל המעלות אשר נתן הש"י אליו רק כאשר היה נמצא צדקתו בפועל. ולפיכך נאמר אצל הנסיון (בראשית כ"ב) והאלהים נסה את אברהם ולא כתיב וה' נסה את אברהם, כי הנסיון הוא שרצה הש"י שתהיה הידיעה בעדקתו של אברהם במדת הדין לא במדת הרחמים, ואין הידיעה במדת הדין רק כאשר נמצא נגלה בפועל לגמרי ואז הידיעה בעדקתו הוא במדת הדין... וזהו שאמר כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה, פי' עתה ידעתי במדת הדין לגמרי כי ירא אלהים אתה. ועל ידי הנסיון יש להשיב במדת הדין, כי הנסיון עושה הרבר נגלה לגמרי עד שהדבר נמצא בפועל לגמרי ודבר שהוא נמצא בפועל לגמרי יש תשובה אף למדת הדין. ומאחר שעיקר הנסיון הזה להוציא אל פעל הנגלה צדקת הצדיק היה אברהם בפרט ראוי לנסיון. כי הדור שהיה בו אברהם כולו תוהו וחושך שלא היה בהם מציאות, והוא יתברך רצה שיהיה אברהם התחלת אור המציאות בעולם, ובוה שנתנסה